

Guia de l'assignatura

Identificació

Nom de l'assignatura: Llatí i cultura clàssica	
Àrea: Filologia llatina, Filologia grega	Titulació: Humanitats
Tipus: Troncal	
Crèdits (ECTS): 9	
Professors: Gemma Puigvert i Francisco Carbajo	

Descripció

1. Descripció, objectius i propòsits de la formació: L'assignatura pretén dotar l'estudiant de les claus imprescindibles per entendre la civilització grecoromana en el seu conjunt i, en la mesura que sigui possible, la llengua llatina. Amb aquest objectiu té com a eix l'estudi panoràmic de la cultura romana emmarcada en el seu context històric i fa èmfasi especial en l'estudi dels gèneres literaris antics i en la transmissió de la llengua llatina i de la cultura antiga a occident.

En acabar l'assignatura l'estudiant ha de ser capaç de:

1. Fer el comentari d'un text aplicant els coneixements adquirits de caire històric, institucional, literari i cultural referits a la civilització romana –i eventualment grega.
2. Comentar fragments dels principals gèneres literaris llatins, relacionant-los amb el seu autor i assenyalant-ne les característiques principals.
3. Explicar el procés de transmissió de la llengua i de la cultura clàssiques, relacionant-lo especialment amb la transmissió textual i amb el pas del llatí a les llengües romàniques.
4. Identificar la presència de la tradició clàssica en la literatura europea, en les arts plàstiques, en la música, etc., a partir dels casos estudiats.
5. Interpretar el significat bàsic d'un text llatí a partir del seu coneixement de les llengües romàniques i d'un seguit de qüestions guia.

2. Blocs temàtics

1. Context històric de la civilització romana. 1.1. Els inicis mítics. 1.2. El període monàrquic. 1.3. El període republicà. 1.4. El principat. 1.5. El dominat.
2. Principals gèneres literaris antics. 2.1. Panoràmica dels gèneres. 2.2. Comèdia (*La Comèdia del fantasma* de Plaute i *l'Eunuc* de Terenci). 2.3. Poesia èpica (*L'Eneida* de Virgili). 2.4. Oratòria (*Les Catilinàries* de Ciceró). 2.5. Poesia elegíaca (*Poesies* de Catul i *l'Art d'estimar* d'Ovidi). 2.6. Poesia lírica (els *Epodes* d'Horaci). 2.7. Novel·la (el *Satíricon* de Petroni i les *Metamorfosis* d'Apuleu). 2.8. Tragèdia (*Fedra* de Sèneca).
3. La transmissió de la cultura llatina. 3.1. Tècniques de comunicació oral i escrita a Roma. 3.2. El procés de la transmissió textual. 3.3. Concepte de tradició clàssica. 3.4. La cristianització de la cultura pagana. Estudi de casos.
4. Elements de llengua llatina i del pas a les llengües romàniques.

3. Bibliografia

BLOC TEMÀTIC 1. HACQUARD, G. ET AL., *Guia de la Roma Antigua*, Atenea, Madrid 2000 (Aquesta obra és molt útil perquè combina història i literatura, amb una plantejament metodològic semblant al que es dona a l'assignatura); "Roma" a HOWATSON, M. C., *Diccionario de la literatura clásica*, Alianza, Madrid 1991 (És un diccionari imprescindible que cal consultar per a tots els termes referents a la civilització clàssica); GRIMAL, P., *La civilización romana. Vida, costumbres, leyes, artes*, Barcelona 1999 (La primera part d'aquest llibre és fonamental per entendre el marc històric de l'assignatura); GRIMAL, P., *Historia de Roma*, Paidós, Barcelona 2005 (molt interessant com a primera aproximació a la història de Roma); AA. VV., *Atlas de historia clásica*, Akal, Madrid 2002 (Els mapes d'aquesta obra, molt complets, són de consulta obligada).

BLOC TEMÀTIC 2. Introducció de les obres de lectura obligada; CODOÑER, C. (ed.), *Géneros literarios latinos*, Salamanca 1997 (Obra fonamental per conèixer el desenvolupament dels gèneres literaris des dels seus orígens); CODOÑER, C. (ed.), *Historia de la literatura latina*, Madrid 1997; VON ALBRECHT, M., *Historia de la literatura romana*, 2 vols., Barcelona 1997 (Aquestes dues darreres obres han de servir per complementar el que s'explica a classe sobre els gèneres; la darrera és molt més completa pel que fa a la pervivència de les obres en altres literatures).

BLOC TEMÀTIC 3. JENKINS, R. (ed.), *El legado de Roma. Una nueva valoración*, Barcelona 1995 (Obra de gran utilitat per a comprendre el llegat de Roma no només en literatura, sinó també en llenguatge, dret, etc.); REYNOLDS, L.D. – WILSON, N.G., *Copistas y filólogos*, Madrid 1986 (És un llibre fonamental per entendre quin ha estat el procés de transmissió textual de la literatura llatina). Per a poder comprendre la recepció de les obres clàssiques en altres literatures seran especialment recomenables: CURTIUS, E. R., *Literatura europea y edad media latina*, 2 vols., Mèxic 1978; HIGHET, G., *La tradición clásica*, 2 vols., Mèxic 1954. Per a la tradició en les arts plàstiques d'alguns aspectes de la tradició clàssica aconsellem: AGHION, I. ET AL., *Guía iconográfica de los héroes y dioses de la antigüedad*, Madrid 1997.

BLOC TEMÀTIC 4. PALMER, L.R., *Introducción al latín*, Barcelona 1984. Capítols I a VII (És una obra fonamental tant per a entendre la història de la llengua llatina com per conèixer-ne la fonètica, la morfologia i la sintaxi; hi ha un apèndix interessant de textos llatins arcaics); VALENTÍ FIOL, E., *Sintaxi llatina*, reelaboració de P. L. Cano. Versió cat. de J. Medina, Barcelona 1979 (És una obra de gran utilitat per resoldre els duotes que pot plantejar la traducció d'un text de dificultat mitjana).

RECURSOS BIBLIOGRÀFICS A INTERNET:

<http://www.culturaclasica.com>

<http://www.cnice.mecd.es>

<http://www.altphil.uni-freiburg.de>

<http://antalya.uab.es/pcano/aulatin>

<http://www.unicaen.fr/rome>

4.Referències per estructurar el treball de l'alumne

L'alumne haurà de realitzar un treball continuat al llarg del curs. L'assistència a les lliçons magistrals li servirà per contextualitzar les obres literàries de lectura obligatòria. Per norma general, les obres seran exposades i comentades en sessions tipus seminari.

S'haurà d'elaborar un treball de curs individual (i exposició en grup) que serà tutoritzat pel professor.

Hi haurà dues proves escrites, amb qüestions de correcció objectiva i amb qüestions d'assaig: la primera serà cap a mitjan febrer; la segona, cap a mitjan juny.

5. Competències a desenvolupar

Competència	Indicador específic de la competència
Anàlisi i síntesi	-Conèixer i interpretar la cultura llatina. Aplicar els coneixements adquirits de caire històric, institucional, literari i cultural a l'anàlisi d'un text determinat. Comentar fragments dels principals gèneres literaris llatins i assenyalar-ne les característiques principals. Conèixer el procés de transmissió textual i el pas del llatí a les llengües romàniques. Identificar la presència de la tradició clàssica en la literatura europea, en les arts plàstiques, etc. Interpretar el significat bàsic d'un text llatí a partir d'un seguit de qüestions guia.

Comunicació escrita	Organitzar i redactar textos escrits d'una manera clara, correcta i apropiada.
Comunicació oral	Expressar-se de forma adequada, eficaç i lingüísticament correcta en intervencions i exposicions a classe.
Treball en equip/habilitat en les relacions interpersonals	Disposició i habilitat per a treballar en equip. Valorar en un projecte comú les aportacions i els punts de vista dels altres.
Transversalitat	Mostrar comprensió social, històrica dels fenòmens culturals i socials.
Aprenentatge autònom	Saber treballar amb esforç personal. Planificar el temps de realització del treball. Mostrar coneixements dels mecanismes d'accés a la documentació i a la informació.

Avaluació

Bloc/Apartat/tema	Pes	Descripció
1. Context històric de la civilització romana	30%	Prova final
2. Principals gèneres literaris antics	50%	Observacions de procés Portfolio Prova final
3. La transmissió de la cultura llatina	10%	Observacions de procés Prova final
4. Elements de llengua llatina i del pas a les llengües romàniques	10%	Observacions de procés

Procediments d'avaluació

Procediment	Criteris d'avaluació	Pes
Fòrum i exposicions orals dels treballs escrits	Valoració dels comentaris realitzats en el forum. Expressió oral correcta. Capacitat de treball en equip i d'habilitat en les relacions interpersonals.	20%
Treball escrit. Portfolio	Valoració del treball escrit (coherència en el desenvolupament, expressió adequada, maneig d'eines bibliogràfiques, originalitat)	40%
Prova final escrita	Coneixements Capacitat d'anàlisi Capacitat de síntesi	40%